

נר לדוד - גליון 64
ערב יום הכיפורים תשפ"ב

אל תשליכנו

עיבוד מתוך ספרי מוסר

אשמנו, בגדנו, גזלנו, דברנו דופי...

אנא, ידידי, בדוק את עצמך היטב, האם אתה אמיתי?

הסתכל סביבך, שמא מישוהו מהמכירים אותך רואה כיצד אתה עומד כפוף ונכנע, ואולי גם רואה דמעות מבצבצות בתומתה מן העין, שאינה מכירה את הרהורי לבך, כשאתה אומר את המלים הללו.

כי אם, חס וחלילה, יעמוד מן הצד אחד מהמכירים אותך היטב במשך כל השנה, הוא יתפלא מאד ויהרהר בלבו: ראיתם את פלוני כיצד הוא מתכופף כעת, כיצד הוא חובט על לבו בחזקה עד שכל גופו מתרעד, כיצד הוא מוצץ את הדמעה המסכנה הזו מתוך עינו התמימה, שאף היא אינה מכירה אותו כדבעי?

המסתכל על גבך הכפוף, עלול לטעות. הגב כפוף מאד, גב של נכנע באמת, גב המכיר את ערך עצמו ואת ערכו של מי שהוא מתכופף מולו, אבל כשמתנכלים בפנים, הרי הם פנים מוכרות מאד.

זה האיש של כל השנה.

זה אתה בעצמך, אבל לא בכבודך.

וכי כיצד הגעת לכפיפת קומה ולדמעה?

האם התהלכת כל השנה בכפיפת קומה?

לא!

אבל עכשיו, ביום קדוש זה אתה חושש מפני חייך, כי בלבך פנימה אתה בכל זאת מאמין, כי יש אלוקים בשמים, וכי יש עונש וישנה אזהרה, ואתה חושש, שמא בכל זאת יבולע לך, ומפני הפחד הזה אתה מכופף את עצמך ומתחנן ואומר:

אשמתי, בגדתי, גזלתי, דברתי דופי, עשיתי כל דבר רע, ואתה ברחמיך הרבים – מחול לי, ואני מבטיח —

להוספה לרשימת התפוצה

נא שילחו את המילה "הוספה"

לתיבת המייל "נר לדוד" - nerledovid@gmail.com

לא, לא, אל תמהר להבטיח, אין זו הבטחה במלים בלבד כמו שאתה מבטיח לאדם כמוך, בשר גידים ועצמות, שאינו רואה את לבך ואינו מסתכל בנשמתך, ורשאי אתה להבטיח בפה ולחייך בלב. לא כי, אלא אתה מבטיח למי שהלב שלך – שלו הוא, וקורא מחשבותיך עכשיו, ברגע זה ובכל הרגעים שיבואו אחריהם.
אל תמהר להבטיח, כי תידרש לקיים הבטחתך.

כי יודע אתה את האמת לאמיתה, שבשעת מעשה אתה אמנם מבטיח נאמנה, וחושב לקיימה מחמת הפחד מפני יום הדין, מחמת היראה מפני העונש ואולי גם מפני הדר גאונו, אבל במשך כל השנה, כאשר מגיע ה"אשמנו" לידי ביטוי, ה"גזלנו" לידי מעשה, ה"בגדנו" לידי משמעות, ה"דברנו דופי" לידי מעשה בפה או בלב, בידיים בלבד או בהשתתפות המוח, אינך זוכר את הבטחתך.

קלי, אתה מתחנן, הרי אתה יודע שאיני אלא בן אדם, בשר ודם ותו לא מידי, ראוי שתתחשב בעובדה זו.
כאלו פושע עומד בפני השופט, להבדיל – ומבקש רחמים בטענה, שהוא לא למד אף פעם, בור הוא לחלוטין, אינו מבין מאומה ומרוב גסותו עשה מה שעשה.

אבל זה הפושע באמת היה בור ולא ידע כי בעוון זה יעמידו אותו בפני השופט, הוא גם לא האמין שיתפסו אותו בשעת מעשה, כי עדים יראו אותו כשהוא עובר את העבירה, והם יהיו מוכנים לבוא ולהעיד. הוא לא האמין כי זהו עוון פלילי, וחשב שיענשו אותו בכמה לירות בלבד.

אין זה מצדיק, אבל זוהי הצטדקות שבדאי תילקח בחשבון בגזר הדין.

אבל כיצד אתה אומר זאת, ידידי?

האם לא למדת תורה? את חמשת חומשי התורה בודאי למדת, פעם פעמיים ועשר פעמים. האם לא לימדו אותך בבית הורייך שבת מהי, תפילין מה הם, לשון הרע מהי וכדומה מן המצוות היומיומיות ומן העבירות המלוות את האדם שעה-שעה, והאם בשנה שעברה, לא עמדת כפוף ומדוכא, ומוזיל דמענות באותו מקום שאתה עומד עכשיו, ומבקש באותן המלים ממש שאתה מבקש כעת, והאם לפני שנה לא אמרת: אשמנו, בגדנו, גזלנו, דברנו דופי, ובקשת סליחה וטענת כי אתה רק בן אדם?

ואתה ידעת, כפי שלא ידע אותו פושע לפני השופט, כי כאשר השופט מתחשב בטענותיו של הפושע הזה, אין הוא יודע לקרוא בלבו של הנידון, ולא ידע כי הפושע הזה כבר עבר עבירות אלו הרבה פעמים, הבטיח מאות פעמים ולא עמד בהבטחותיו החוזרות ונשנות מידי פעם.

אבל אתה, ידידי, עומד בפני שופט עליון, היודע כיצד אמרת מלים אלה לפני שנה, באותו נוסח, ואולי גם באותה דמעה קטנה, שאינה יודעת את מהותך ואת הבטחותיך, והיא בצבצה מן העין ברוב תמימותה, משום שברגע זה אמנם נחושה החלטתך שלא לחזור על שגיאותיך.

והנה, חזרת על שגיאותיך, חזרת ופשעת, אשמת, בגדת, גזלת, ודברת דופי, למרות ההבטחות ולמרות שידוע לך העונש וחומרת העבירה. אחרת לא היית עומד כעת שחוח וכפוף ומבקש רחמים על עצמך.

מה יש לך לומר בשנה זו, שלא אמרת בשנים הקודמות בימים אלו?

* * *

אבל בכל זאת! רבונו של עולם, בכל זאת!

יש אנשים היודעים לחטוא ואינם יודעים להתפלל, ואלה הם רוב רובו של עולמך, ויש אנשים היודעים להתפלל ואינם יודעים לחטוא, ואלה הם בודדים, אולי ל"ו צדיקים ואולי אף פחות מהם.

והעולם בכל זאת ממשיך להתקיים.

ובכל שנה בא העולם הזה, היודע לחטוא ואינו יודע להתפלל ואומר לפניך מלים יפות שהכינו בשבילו, הדפיסו בדפוס יפה, חילקו אותן לשורות, ואת השורות לימים ולמועדים.

ובא העולם הזה לפניך, רבונו של עולם, שאינו יודע להבדיל בין מלה יפה לבין מלה שאינה יפה, ואומר, מה שיטעם בפיו, כילד קטן, הממלמל את המלים הראשונות. הן אינן מובנות לו. אפילו הוא אומר דברי להג, הרי הם מקובלים וערבים להורים. כילד קטן המתלכלך תדיר, הרובץ רובו של יום בתוך האשפות, הנוטל לפה כל דבר מאוס ואף נהנה מזה, השומע מלים לא יפות וחוזר עליהן, משום שלא למד להבדיל בין מלה יפה לבין מלה גסה.

אבל הוא אומר את המלה הגסה, כאלו יפה היתה, ואינו מתכוון להעליב. כילד קטן שאינו מציית להורים, לא משום שהוא מבין שכך צריך להיות, אלא שאינו יודע למה עליו לציית ועליו עוד ללמוד היטב.

וכאשר מלקים אותו, הוא בוכה ומתחנן ומבטיח, ששוב לא יעשה כך ויהיה ילד טוב. וההורים יודעים כי זוהי הבטחה מחמת המלקות, וכי אין הוא מתירא מן ההורים כאשר הם הורים, אלא משום שיש בידם שוב להלקותו, וגם מעיניו זולגות דמעות, כאשר הוא רואה את השוט מתנופף עליו, והדמעה שלו תמימה היתה, כמו לבו הקטן והתמים.

וברגע זה, כאשר הוא מפחד מפני הבאות, הוא מבטיח נאמנה ששוב לא יחזור לסורו, אבל ההורים, שכל אהבתם נתונה לילדם היחיד, יודעים כי זוהי הבטחת שוא.

ואנחנו ילדי הקטנים, פעוטי השכל ומעוטי הימים, הרי זה עתה נולדנו, זה עתה קבלנו את תורתך, זה עתה התלכלכנו משום שאנו נמצאים בתוך האשפה.

ואנו אומרים לפניך, אבינו הרחמן, אשמנו, בגדנו, גזלנו, דברנו דופי, כאשר יאמר הילד לאב המאיים עליו במלקות: לא, לא, אבא יקר, אל תלקה אותי, אני לא אעשה עוד פעם, אף פעם לא אעשה, עוד פעם לא — — —

והאב יודע כי הוא יחזור ויעשה, כי הרי ילד הוא ובודאי ישכח את הבטחתו, ובכל זאת הוא מחייך למשמע ההבטחה התמימה הזו, ואינו מלקה אותו, אלא להיפך, נוטל את הילד על זרועו, נושק לו ומעטיר עליו אהבה.

* * *

אבל בכל זאת, רבונו של עולם, בכל זאת!

מקנן בלבנו הפחד מפניך, כאילו אתה עומד, כביכול, על ידינו. לא ככל הגוים אנו בית ישראל, אלא שמוראך תקוע בלבנו אף שאת הפרגול איננו רואים, איננו מסוגלים לראותו, בכל זאת אנו יראים מפניך, ואם לא הגענו לדרגת האהבה אליך, הרי זה מחמת חוסר שכל, מחמת חמת המציק, מחמת הגלויות המרובות, מחמת הגזירות הרעות, ומחמת הבלבול שבא לעולם ומחליף יום ללילה וטוב ברע, ואף על פי שכבר הזהרתנו בתורתך: 'ובחרת בחיים', בא השטן ומבלבל את החיים ונותן בו טיפה של מוות, עד שהחיים מקבלים ריח של מוות, ואחר כך בא השטן ונותן טיפה של דבש בתוך המוות, עד שמהמוות נודף ריח של חיים.

וכך אנו מחליפים לפעמים זה בזה.

משום כך אנו מבקשים בכל התפילות שלנו: 'אל תשליכנו מלפניך ורוח קדשך אל תיקח ממנו', פירוש: שלא נתרחק ממך מחמת רעות הרוח של הס"מ, ולא נבלבל את רוח הקודש ברוח הטומאה חס וחלילה. השאר בנו ניצוץ אחד מן הקדושה כדי שהוא יתנוצץ תמיד, ולא יכבה הנר בלילה, ונהיה מושלכים כדבר שאין חפץ בו.

והרי אדם אינו מפחד מדבר שאינו רואה או אינו בטוח בודאי שנמצא בקרבתו, והרי אתה יודע לב כל בשר, ובשגם בן מוות הוא, בודאי יודע אתה, כי הפחד בא לא רק מן המלקות העתידות לבוא, אלא משום שכל אחד מאתנו, אפילו העברייני, יודע בתוך לבו, במעמקיו, כי רוח קדשך נמצאת בו, ומפני זה בא אליו הפחד, ומפני זה הוא בכל זאת מופיע בבית הכנסת ביום הקדוש הזה. אלא מפני מה?

ובגד שנקרע, ועדיין יש בו שלש על שלש מחוברות – עדיין בגד הוא, אמנם לעניים, אבל וכי יש לך עניים יותר מרודים מאשר אנחנו?

ואנחנו עוברים עבירות ומפחדים, ואנחנו חוטאים ופושעים – ובתוך עשיית החטא והפשע, מרטיט לבנו מפני האימה, ואנו משתיקים אותה בכל מיני תירוצים ואמתלאות, לשם מה התירוץ והאמתלא, רבונו של עולם? הגונב מבני אדם ואינו מתירא ממך, אינו מחפש אמתלאות, אבל כל אדם מישראל העובר עבירה, מחפש לעצמו תירוץ, תירוץ שאין לו על מה שיסמוך, אמתלא שאינה מן הענין.

אבל הוא מחפש. אין הוא עובר עבירה לשם עבירה. האחד טוען כי אין זו עבירה כלל, השני טוען כי אין הוא סבור שעבירה זו חלה עליו, והשלישי מטהר את השרץ בק"נ היתרים — — —

עמוק בלב יודע כל אחד שאין הוא צודק, אבל בשביל מה הוא מחפש את הצידוק, האם לא בשבילך? האם לא מפני אימת הדר גאונך ששולט בו, למרות הכל, אף שהוא עצמו אינו יודע על כך.

עמוק בלב!

כל כך עמוק הלב, עומק תהומי. והאדם עצמו אינו יודע עד היכן מגיע עומק הלב שלו, והוא עצמו אינו יודע אלו אוצרות חבויים בעומק הזה.

וכבר אמרו חז"ל: מקום יש להקב"ה ומסתרים שמו, ובמסתרים תבכה נפשו אחרי גוו.

והאדם העומד לפניו כפוף ושחוח ומתחנן ואומר: אשמנו וכו', הרי בעומק לבו הוא מסור לך, כבן לאביו. והוא מבקש מתוך אותו העומק שהוא עצמו אינו מכירו.

ושם אתה, כביכול, נמצא, ומי כמוך יודע שבעומק הזה הוא מבקש לא כסתם בשר ודם, אלא כבן המתחטא לפני אביו:

אבינו! מלכנו!

אל תשליכנו מלפניך,

ורוח קדשך אל תיקח ממנו!

המודיע. ט' תשרי תשל"ה